

VITENSKAPELIG PUBLISERING

Løft for åpen tilgang til forskning

Forskningsrådet innfører en ny femårig støtteordning som vil dekke en betydelig andel av institusjonenes kostnader til publiseringsavgifter i tidsskrift med åpen tilgang.

– Vi ønsker å stimulere forskere til å publisere i tidsskrift med åpen tilgang. Det vil gi alle fri tilgang til nye forskningsresultater med en gang de er publisert. Med dette løftet ønsker vi å bidra til en raskere overgang til open access-publisering, sier Forskningsrådets administrerende direktør Arvid Hallén.

– Vi vet at institusjonene nå er i en kostbar overgangsfase der de både må opprettholde tidsskriftsabonnement og betale for å publisere. Vår støtteordning skal gjøre denne fasen håndterbar for institusjonene, samtidig som de kan lage gode systemer for å finansiere åpen publisering gjennom egne publiseringsfond.

– Med dette løftet ønsker vi å bidra til en raskere overgang til open access publisering, sier Arvid Hallén. (Illustrasjonsfoto: Shutterstock)

Å sikre åpen tilgang til vitenskapelige artikler er et overordnet forskningspolitisk mål internasjonalt. I Norge er det løftet fram som et viktig mål i forskningsmeldingen "Lange linjer". Åpen tilgang er i tråd med endringer i den vitenskapelige offentligheten når det gjelder teknologiske løsninger, publiseringsmønstre og lesevaner de senere årene.

Gjelder alle artikler

Med den nye ordningen kan forskningsinstitusjonene søke om å få dekket inntil 50 prosent av sine utgifter til å publisere i tidsskrift med åpen tilgang. Forskningsrådet har beregnet at det årlig går ca. 16 millioner kroner til slike avgifter i dag. Rundt halvparten av disse artiklene er basert på forskning finansiert av Forskningsrådet.

Forskningsrådet setter derfor av 8 millioner kroner i året til den nye ordningen. Dette beløpet vil kunne økes dersom flere artikler publiseres i åpne tidsskrifter. Utgiftene blir dekket etterskuddsvis, og utlysningen som gjelder utgifter i 2014 kommer derfor i april neste år. Hver enkelt institusjon søker på vegne av sine forskere.

Ordningen gjelder alle norske forskningsinstitusjoner og er ikke begrenset til artikler med finansiering fra Forskningsrådet. De viktigste kravene er at tidsskriftene som artiklene er publisert i, er anerkjent som "Open Access" og er godkjent som publiseringskanal på nivå 1 eller 2 i tellekantsystemet. For universiteter og høyskoler er det også krav om at disse har opprettet egne publiseringsfond. Mer detaljer om ordningen vil komme i utlysningen.

Inngå som ordinær utgift på sikt

– Med denne støtteordningen ønsker vi å bidra til at det utvikles gode rammer for å håndtere publiseringsavgifter i forskningssystemet. Denne typen utgifter bør på sikt oppfattes som generelle driftskostnader, tilsvarende bibliotekenes utgifter til tidsskriftabonnementer i dag. Støtteordningen skal gjelde i overgangsfasen mens

forskningsinstitusjonene lager systemer for å håndtere dette, sier Hallén.

Forskningsrådets ordning er derfor tidsbegrenset til fem år. Fra 2020 er målet at utgifter til publisering inngår som en del av institusjonenes indirekte kostnader i søknader om midler til forskningsprosjekter.

Revidert strategi

Forskningsrådet har revidert sin strategi for åpen tilgang. Her ligger det en tydelig oppfordring til forskere som mottar midler fra Forskningsrådet om å publisere i tidsskrifter med åpen tilgang.

I den reviderte strategien videreføres også kravet om egenarkivering av alle artikler basert på forskning finansiert av Forskningsrådet. Artiklene skal arkiveres i åpne, institusjonelle arkiver, selv om de også er publisert i tidsskrift med åpen tilgang. Forskningsrådet kan holde tilbake midler til prosjekter der artiklene ikke er egenarkivert.

Arvid Hallén (Foto: Sverre Jarild)

Skrevet av: [Christian Lund](#)

Publisert: 16.06.2014

Sist oppdatert: 23.06.2014

Strategi for åpen publisering

[Forskningsrådets prinsipper for åpen publisering](#)
(PDF-94.7 KB)

Kontaktpersoner

[Rune Rambæk Schjølberg](#)

Seniorrådgiver

22 03 70 50

rrs@forskningsradet.no

[Johannes Waage Løvhaug](#)

Seniorrådgiver

+47 22 03 73 94

jwl@forskningsradet.no